

УДК 55.092

С. Г. Половка¹, доктор геологічних наук, професор**С. М. Довбиш**², молодший науковий співробітник¹Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини,
кафедра географії та методики її навчання,
вул. Садова 2, м. Умань, Черкаська обл., 20300, Україна,
sergi_polovka@ukr.net;²Інститут геологічних наук НАН України, м. Київ,
відділ сучасного морського седиментогенезу,
вул. О. Гончара 55-б м. Київ, 01054, Україна,
dovbysh@ukr.net

ШЛЯХ У МОРІ ТА НА СУШІ

(до 75-ої річниці з дня народження О. Ю. Митропольського)

У статті подано історичний зріз наукових напрацювань у галузі геології океанів і морів, педагогічної та громадської діяльності доктора геолого-мінералогічних наук, член-кореспондента НАН України, професора Олексія Юрійовича Митропольського.

Ключові слова: морська геологія, геологія океанів і морів, Митропольський О. Ю., Світовий океан, Чорне море.

ВСТУП

Вчені зі світовим ім'ям В. І. Вернадський, М. І. Вавилов та ін. наголошували на вивченні історії науки і техніки. Нині існує наука біографістика, яка розробляє наукові біографії відомих вчених. Для самої науки важливо, що зроблено, то для історії науки має значення, як це було зроблено. Тобто, необхідно знати всі обставини, які сприяли до нового витка розвитку науки.

Олексій Юрійович Митропольський відомий в Україні та за її межами дослідник, якому заслужену славу принесли його наукові напрацювання в галузі геології океанів і морів, зокрема в декількох із її напрямів, яких він є засновником і співзасновником. Наукова діяльність О. Ю. Митропольського неодноразово висвітлювалась у ЗМІ та різних наукових виданнях [1–6]. Спробуємо на історичному зрізі життєвих віх Олексія Юрійовича простежити його внесок у становлення та розбудову геології океанів і морів в УРСР і незалежній Україні.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Матеріал для цієї публікації був зібраний у науковій бібліотеці ІГН НАН України та ін. Важливим джерелом інформації були різні публікації про вченого за часів України (2002 – 2007).

При написанні статті були використані проблемно-хронологічний та порівняльно-історичний методи дослідження, що дало змогу розглянути в хронологічній послідовності науково-творчий шлях О. Ю. Митропольського.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Олексій Юрійович Митропольський добре відомий в Україні та за її межами вчений у галузі морської геології, геохімії та геоекології, доктор геолого-мінералогічних наук (1989 р.), професор (1991 р.), чл.-кор. НАН України (2003 р.), завідуючий відділом сучасного морського седиментогенезу (1987 – грудень 2015 р.) заступник директора Інституту геологічних наук (ІГН) НАН України з наукової роботи (1992 – грудень 2015 р.), радник при дирекції Інституту (з грудня 2015 р. донині), голова Відділення літології, геології морів та океанів (1992 р. – донині), Голова спеціалізованої ради при ІГН НАН України із захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальностями 04.00.10 – «геологія океанів і морів» та 04.00.21 – «літологія» (1993 р. – донині), головний редактор науково-технічного журналу «Екологія довкілля та безпека життєдіяльності» (2001 – 2011 рр.) і Президент Всеукраїнського Благодійного фонду «Геоєко – XXI століття» (1999–2011 рр.).

Олексій Юрійович народився 7 квітня 1942 року в евакуації в м. Алма-Ата Казахської РСР в родині службовців.

У 1944 році О. Ю. Митропольський з матір'ю повертається з евакуації до Києва, де у 1950 р. розпочинає навчання в 70-й середній школі м. Києва. Після закінчення школи навчається на геологічному факультеті Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, який закінчив у 1965 р. за фахом – «геологічна зйомка та пошуки родовищ корисних копалин».

Олексій Юрійович розпочав свій трудовий шлях на Приполярному Уралі в геологічній партії 118-ої експедиції 6-го Головного управління Держгеолкому СРСР (с. Саранпауль Березівського р-ну Тюменської обл.) старшим техніком-геологом (1965–1966 рр.), згодом він переходить до Всесоюзного тресту «Цветные камни» Мінгео СРСР (м. Москва) на посаду старшого інженера (1967 р.). У 1968 р. О. Ю. Митропольський повертається до рідного міста та розпочинає працювати в ІГН АН УРСР, і з цього часу його життя пов'язане з науково-дослідною роботою, з численними експедиційними дослідженнями морів та океанів.

Здійснюючи історичний зріз різнобічної роботи дослідника, слід виділити три великих блоки, а саме: науково-дослідну, педагогічну та громадську діяльність.

Торкаючись питання становлення його як вченого, окреслимо коло його наукових інтересів. В дослідженнях вченого чільне місце посідають наукові напрацювання, присвячені вирішенню широкого кола питань у галузі геохімії донних відкладів морів та океанів, морської геології і седиментології, нині він багато уваги приділяє проблемі забруднення акваторії Світового океану та

геоекології. Ним разом з А. Є. Бабинцем і В. О. Ємельяновим започатковані нові наукові напрями – морська гідрогеологія та морська інженерна геологія, останнім часом розвивається ще один напрям – морська геоекологія.

О. Ю. Митропольський приходить до ІГН АН УРСР в часи, коли А. Є. Бабинець керував морськими геологічними роботами (1962–1971 рр.). Андрій Євтихійович приділяв значну увагу вивченню закономірностей формування основного і мікрокомпонентного складу порових вод донних відкладів океанів і морів, досліджував розподіл важкої води у підземній гідросфері, міграцію мікроелементів у воді та донних відкладах морів. Він усвідомлює, що дослідження зможуть розвиватися за новим в АН УРСР напрямом науки (геологія океанів і морів) у випадку, коли буде здійснюватися підготовка фахівців вищої кваліфікації. А. Є. Бабинець приступає до реалізації цієї ідеї через підготовку кадрів у галузі морської геології. Його школу «пройшли» десятки учнів, нині кандидати та доктори геолого-мінералогічних наук.

Серед імен вчених, які розбудували морську геологію в АН УРСР (НАН України), прізвище О. Ю. Митропольського стоїть у перших рядах. Він у 1971 р. реалізує одну з наукових ідей свого наукового керівника в дисертаційній роботі на тему: «Малі елементи в донних відкладах Чорного моря», яку захистив у Тбіліському політехнічному інституті та отримав науковий ступінь кандидата геолого-мінералогічних наук за фахом «геохімія».

Зазначимо, що з самого початку морські геологічні дослідження в УРСР почали розвивати в системі АН УРСР за трьома основними напрямками: гідрогеологія і ґрунтознавство (А. Є. Бабинець та ін.), біостратиграфія і палеонтологія (В. Я. Дідковський та ін.), літологія (В. Х. Геворк'ян, В. І. Мельник та ін.) [5]. Експедиційні роботи цього часу були спрямовані на вирішення гідрофізичних та геофізичних завдань із підлеглим значенням геологічних. Морські геологи АН УРСР зуміли накопичити значний об'єм фактичного матеріалу за напрямом гідрогеологія і ґрунтознавство та його опрацювати. Перу О. Ю. Митропольського належить перша колективна монографічна робота з часу офіційного започаткування морської геології в АН УРСР «Гидрогеологические и геохимические особенности глубоководных отложений Черного моря» (авт. А. Е. Бабинец, А. Ю. Митропольский, С. П. Ольштынский, 1973). Ця книга і донині не втратила своєї актуальності.

Особливою подією для радянських морських геологів стало глибоководне буріння в акваторії Чорного моря (травень – червень 1975 р.) з американського

бурового судна «Гломар Челленджер». В цей час СРСР стає учасником Міжнародної програми «Джоїдес» по глибоководному бурінню в Світовому океані. Буріння в Чорному морі проводилося у трьох точках, з яких одна розташована у східній частині Чорного моря, а дві – на траверзі протоки Босфор. Пробурені свердловини (№ 379; 380; 381) викрили товщу осадків від міоцену до голоцену, найглибша із них сягнула 1073 м від поверхні дна. В роботі з підготовки буріння та обробки отриманого фактичного матеріалу разом з російськими колегами з Інституту океанології АН СРСР та його відділень приймали участь українські морські геологи О. Ю. Митропольський та С. І. Шуменко [3 – 6].

Олексій Юрійович «приклав руку» до розбудови якісно нового етапу розвитку морських геологічних досліджень у АН УРСР, який пов'язаний з організацією та проведенням І-ої спеціалізованої геолого-геофізичної (металогенічної) експедиції в Індійський океан (XIX рейс НДС «Академик Вернадский» у 1978 – 1979 рр., ініціаторами якої виступили Я. М. Белевцев, Є. Ф. Шнюков та О. Ю. Митропольський). Завдячуючи цій експедиції було визначено головний напрям вивчення ендегенної та екзогенної металогенічної спеціалізації в Світовому океані, розроблено довгострокову програму металогенічних досліджень із проблеми «Металогенія складчастих смуг, включаючи смуги переходу від континенту до океану», виконання якої було покладено на ІГН АН УРСР.

О. Ю. Митропольський причетний також до укладання першої в УРСР угоди «Про творче співробітництво» між військовими (Гідрографічною службою Червонопрапорного Чорноморського флоту (ГС ЧЧФ) ВМФ СРСР, яка очолювалась на той час кандидатом військово-морських наук, капітаном І-го рангу, а згодом контр-адміралом Л. І. Мітіним) та науковцями АН УРСР. З моменту підписання угоди розпочалися спільні геолого-гідрографічні дослідження на ОДС «Фаддей Беллінсгаузен» і ГіСу «Гідролог» не тільки Чорного моря, але і Червоного, Антарктиди, Індійського океану та інших акваторій Світового океану.

У 1981 р. за ініціативою П. Ф. Гожики та О. Ю. Митропольського ІГН АН УРСР провів літолого-геохімічні та металогенічні дослідження південно-західної частини Червоного моря на гідрографічному судні «Гідролог» ГС ЧЧФ, результатом цих досліджень було виявлення нових ділянок поширення металоносних мулів та видано монографічну роботу «Геология и металлогения юго-западной части Красного моря» (авт. П. Ф. Гожик, А. Ю. Митропольский, И. Б. Щербаков и др., 1988). Це дозволило авторам монографії сформулювати низку положень з історії осадконакопичення і геологічного розвитку Червоного моря, пов'язаних із процесами рифтогенезу, привернути увагу наукової спільноти до ділянки моря, яка до цього часу, на відміну від рифтової зони з її численними рудоносними западинами, не користувалась особливою увагою дослідників. Співпраця з ГС ЧЧФ ВМС СРСР спонукала до розробки нових методик дослідження «Методика исследований в специализированных геологических экспедициях на гидрографических и океанографических исследовательских судах» (авт. Л. І. Мітін, В. І. Мельник, О. Ю. Митропольський та ін.) [3–6].

У 1983–1984 рр. відбувся 28-й рейс НДС «Академик Вернадский», під час якого за ініціативою і під безпосереднім керівництвом Є. Ф. Шнюкова, В. І. Старостенко та О. Ю. Митропольського була проведена друга спеціалізована геолого-геофізична (металогенічна) експедиція АН УРСР в Тропічну частину Атлантичного океану, яка продовжила планомірні металогенічні дослідження рифтових зон та трансформних розломів середньо-океанічних хребтів. Вона також поклала початок детальним геологічним дослідженням шельфу та континентального схилу Гвінеї.

Починаючи з 1984 р. у цей район під керівництвом О. Ю. Митропольського було проведено чотири спеціалізовані геолого-геофізичні експедиції у 1986, 1987, 1989, 1990 рр. (три з них на НДС «Професор Колесников»). Детальні геолого-зйомочні та пошукові роботи дали змогу побудувати вперше для регіону Західної Африки геолого-геофізичний атлас економічної зони Гвінейської Республіки у масштабах 1:500 000 та 1:1 000 000. Цей атлас налічує 68 карт, які характеризують гранулометричний, хімічний і мінералогічний (речовинно-генетичний) склад донних осадків шельфу та їх фаціальну структуру. Він став геологічною основою для подальших пошукових досліджень на шельфі Гвінеї. Найбільш вагомим наслідком цих робіт є відкриття фосфоритовості шельфу та материкового схилу. Були знайдені як стародавні фосфорити у глинах еоценового віку, так і зареєстровано сучасний широкомасштабний фосфатогенеруючий процес, пов'язаний з апвелінгом збагачених на фосфор глибинних вод [3–6].

Широка географія експедиційних робіт дозволила Олексію Юрійовичу власноручно зібрати значний фактичний матеріал та його опрацювати. Це вилалося в дисертаційну роботу докторського рівня, яку вчений захищає в Інституті геохімії та фізики мінералів АН УРСР на тему: «Геохімія внутрішніх морів (Чорне, Середземне, Червоне, Балтійське)» (1989), в якій він аналізує та узагальнює величезний масив емпіричного матеріалу. Це узагальнення дало можливість розкрити глибинні зв'язки і закономірності історико-геологічного розвитку гетерогенних процесів седиментогенезу та літогенезу в їх відносинах з тектогенезом, магматизмом та еволюцією біосфери.

У 1986–1987 рр. О. Ю. Митропольський – завідуючий лабораторією геохімії і морської гідрогеології відділу гідрогеологічних проблем, а з 1989 до 2015 р. він очолює в ІГН АН УРСР (НАН України) відділ сучасного морського седиментогенезу, нині Олексій Юрійович радник при дирекції цього Інституту.

З припиненням існування СРСР (серпень 1991 р.) для української науки настали нелегкі часи, не є виключенням і морські геологічні дослідження. Науковий потенціал і матеріальна база, які лишилися у спадок Україні від Радянського Союзу, не дозволили українським дослідникам акваторії нині повноцінно здійснювати теоретичні та прикладні дослідження дна Світового океану, так як плавзасоби були розкрадені, а науковці позбавлені експедиційних можливостей. В ці непрості часи українські морські геологи не припиняють до-

слідження. Нині сформоване і діє Відділення літології, геології морів та океанів (керівник чл.-кор. НАН України О. Ю. Митропольський з 1992 р. донині), до якого входять відділ сучасного морського седиментогенезу (заввідділом чл.-кор. НАН України О. Ю. Митропольський) і літології (заввідділом доктор геол.-мін. наук, проф. В. Х. Геворк'ян). Серед основних результатів і наукових надбань цього Відділення є низка напрацювань О. Ю. Митропольського, а саме: здійснено геологічну оцінку трансформації субмаринного розвантаження підземних вод, розробку методологічних питань диференціації геоекосистеми донних відкладів у зоні стику «суходіл-море», оцінку її порушень та захисту (О. Ю. Митропольський, В. О. Ємельянов); створений та виданий атлас «Глибина будова та екогеологія України» (О. Ю. Митропольський, М. М. Байсарович).

Завдячуючи Олексію Юрійовичу та його однодумцям, було збережено керований матеріал з дна акваторії Світового океану і силами відділу сучасного морського седиментогенезу створено кернасховище рейсових матеріалів (с. Велика Солтанівка, приблизно 6000 одиниць, близько 12700 пог. м.), зібраних протягом кількох десятиліть, до обробки якого можна повернутися і отримати нову геологічну інформацію про дно океану. Важливість кернавого матеріалу в дослідженні дна океанів і морів усвідомлюють всі фахівці у галузі геології океанів і морів.

Впродовж багатьох років наукова діяльність О. Ю. Митропольського спрямована на вивчення широкого кола питань геології океанів і морів. Особливу увагу він приділяє вивченню закономірностей поширення донних відкладів океанів і морів та формування їх різноманітних властивостей. З 90-х років ХХ ст. наукові інтереси Олексія Юрійовича стосуються розвитку нового наукового напрямку морської геології, одним із засновників якого він є – морської геоекології, що в Україні розвивається за геоекологічним і геохімічним напрямом. Про це нам свідчать монографічні роботи, які вийшли у видавництві «Академперіодика» «Геоэкология черноморского шельфа Украины», (авт. Митропольський А. Ю. и др., 2004) та «Екогеохімія Чорного моря» (авт. Митропольський О. Ю. та ін., 2006).

Наукові дослідження в галузі геології океанів і морів О. Ю. Митропольський вдало поєднує з педагогічною діяльністю. Ним підготовлено 18 кандидатів наук та 4 докторів, з 1989 по 1994 рік він був професором кафедри загальної та історичної геології геологічного факультету КДУ ім. Т.Г. Шевченка), у 1986 р. в якості лектора ЮНЕСКО прочитав курс лекцій для слухачів 8 країн Західної Африки: Гвінеї, Сенегалу, Гвінеї-Бісау, Того, Конго, Беніну, Камеруну та Кот-д'Івуару.

У 1996 р. Олексія Юрійовича обрано членом Академії педагогічних та соціальних наук (м. Москва), 1998 р. – дійсним членом Міжнародної академії наук Екології, Безпеки людини і Природи (м. Санкт-Петербург). З 2000 до 2010 рр. він за сумісництвом викладає навчальні курси «Геологія океанів і морів» і

«Основи екології» в якості професора кафедри загальної та історичної геології геологічного факультету КНУ ім. Тараса Шевченка.

Перу О. Ю. Митропольського належить перший українською мовою підручник «Основи морської геології», який вийшов у видавничо-поліграфічному центрі «Київський університет» (авт. Митропольський О. Ю., Іванік О. М., 2004). У 2016 р. виданий підручник «Морська геологія» (авт. Митропольський О. Ю., Іванік О. М.).

Науково-організаційна діяльність професора Олексія Юрійовича Митропольського теж визначається надзвичайною активністю. З 1993 р. він голова спеціалізованої ради Д.01.09.02 при ІГН НАН України по захисту кандидатських та докторських дисертацій за фахом 04.00.10 – «геологія океанів і морів» та 04.00.21 – «літологія», у – 1993 – 1996 рр. – член експертної Ради ВАК України, в цей же час – член Національної науково-технічної ради з проблем Світового океану, у 1995–1996 рр. – член експертної Комісії наук про Землю та Всесвіт і проблеми навколишнього середовища Держфонду фундаментальних досліджень Державного комітету України з питань науки, техніки та промислової політики. Крім того, робота у спецраді Д. 05.01.03 при Одеському держуніверситеті ім. І.І. Мечнікова (1993–1995 рр.), у Науковій Раді НАН України з проблеми «Геологія та геоecологія морів і океанів», у Комісії з проблем Світового океану при Президії НАН України [3 – 6].

Він – член Комісії НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, експерт INTAS, член консалтингової групи TACIS.

Окремо треба зупинитися на редакційній роботі О. Ю. Митропольського. Він член редколегії «Геологічного журналу», «Морского гидрофизического журнала», «Морского экологического журнала», «Бюлетеня Українського Антарктичного центру», «Вісника Українського Будинку економічних та науково-технічних знань» і журналу «Геологія і корисні копалини Світового океану» та Міжнародного науково-виробничого журналу «Підводні технології. Промислова та цивільна інженерія». В 2001 р. і за його ініціативою засновано новий науково-технічний журнал «Екологія довкілля та безпека життєдіяльності», співзасновниками журналу виступили НАН України, товариство «Знання» України, Міністерство освіти і науки України та Міністерство екології та природних ресурсів України. Головним редактором було призначено Олексія Юрійовича. На превеликий жаль за відсутності належного фінансування журнал проіснував до 2011 р. [3–6].

Характеризуючи громадську діяльність О. Ю. Митропольського, перш за все відзначимо його активну громадську позицію. Все своє свідоме життя він не стоїть осторонь.

Після розпаду СРСР О. Ю. Митропольський разом з однодумцями заснував одну з перших в Україні добродійних організацій – Всеукраїнський Благодійний фонд «Геоecо – ХХІ століття», який основною своєю метою ставив об'єднання зусиль вчених та широких кіл громадськості у справі покращення

та нормалізації екологічної ситуації в державі. За роки існування фонду його активісти створили музей академіка АН УРСР В. Г. Бондарчука в с. Денеші Житомирської області в сільській школі, де свого часу навчався Володимир Гаврилович Бондарчук, провели декілька літніх екологічних таборів на Бутовій горі для учнів школи ім. В. І. Вернадського у смт Шишаки, постійно приймали участь у багатьох екологічних конференціях, що проводяться на території України, започаткували меморіальну серію «Забуті імена славетних синів України». В цій серії видані збірка «Геолог від Бога» (присвячена пам'яті професора С. А. Мороза.) та збірка пам'яті В. І. Скаржинського. Спільно з міжнародним фондом «Відродження» в річичі програми «Інтеграція в українське суспільство кримськотатарського народу, болгар, вірмен, греків, німців, які зазнали депортації» видано 2 томи навчального посібника проф. В. С. Крисаченка «Історія Криму в джерелах і документах», ч. I – «Античність і середньовіччя»; ч. II – «Кримське ханство». Своїми добрими справами фонд «Геоєко – XXI ст.» став відомим далеко за межами України [5–6].

Активну участь О. Ю. Митропольський приймав в роботі товариства «Знання». Він був членом координаційно-проблемної ради з пропаганди науково-технічного прогресу, конкретної економіки та передового виробничого досвіду при правлінні товариства «Знання» України, заступником голови секції геології, геодезії, гірничої справи та геоєкології.

Науковий доробок Олексія Юрійовича складає близько 400 друкованих праць, із яких 13 монографій, атласи тощо. Наукові дослідження О. Ю. Митропольського добре відомі за кордоном. Його праці опубліковані у багатьох російських виданнях, а також у США, Франції, Гвінеї, Туреччині, Болгарії. Він виступав із науковими доповідями на міжнародних симпозіумах та з'їздах у Москві та Санкт-Петербурзі, Талліні, Стамбулі, Ізмірі, Нанті, Конакрі, Варні, Софії, Відні, Мішкольці, тощо.

Активність у науковій, педагогічній та громадській роботі не пройшла не поміченою з боку держави, НАН України та наукової спільноти. Доробок О. Ю. Митропольського в розвиток морських геологічних досліджень в Україні відзначений медалями – «За доблестный труд» (1970), «В память 1500-летия г. Киева» (1983), премією ім. В. І. Вернадського АН УРСР (1985), почесними грамотами Президії НАН України (1986; 2002), грамотою секретаріату по науці та дослідженням Гвінейської республіки (1987), Державною премією України в галузі науки і техніки (2000), премією ім. М. І. Іванюти УНГА (2002). Йому присвоєно звання «Почесний розвідник надр України» (2002), нагороджено золотим нагрудним знаком «Спільки геологів України» та іменним геологічним молотком (2005). За вклад у роботу Українського відділення Міжнародної академії наук екології, безпеки людини та природи та в зв'язку з 65-річчям з дня народження його нагороджено грамотою та медаллю ім. Н. К. Рериха «За заслуги в області екології». Спількою геологів України його нагороджено золотою медаллю «За заслуги» I ступеня (2007). Указом Президента України

О.Ю. Митропольському у 2007 р. присвоєно звання Заслужений діяч науки і техніки України. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України нагородило його почесним знаком «Петро Могила».

ВИСНОВКИ

Огляд різнобічної творчості вченого свідчить про те, що Олексій Юрійович Митропольський гідно представляє геологічну науку нашої держави на світовій арені. Його науково-педагогічна та організаційна діяльність дають підставу вважати, що він займає чільне місце серед провідних фахівців у галузі морських геологічних досліджень в Україні та за її межами.

Нам би хотілося від геологічної спільноти України привітати Олексія Юрійовича з ювілеєм і побажати кріпкого здоров'я, подальших творчих успіхів у його роботі та реалізації наукових задумів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Київський літопис XXI століття. Визначні імена та підприємства України. Рік 2003. [Текст] : Всеукраїнський збірник / упоряд. В. В. Стройков, Т. В. Стройкова. – 3-е вид. – К.: Видавничий центр «МЕТР», 2004. – 624 с.
2. Національна академія наук України: персональний склад. 1918 – 2003 рр. [Текст] / упоряд. В. А. Смолій. – Київ: НАН України, 2003. – С. 148.
3. Олексій Юрійович Митропольський (до 60 річчя від дня народження) [Текст] // Геол. журн. – 2002. – № 2. – С. 150 – 151.
4. Олексій Юрійович Митропольський. Біобібліографія [Текст] / [уклад. Довбиш С. М., Половка С. Г.]. – Київ: тов. «Знання» України, 2002. – 83 с.
5. Олексій Юрійович Митропольський. Біобібліографія [Текст] / [уклад. Довбиш С. М., Половка С. Г.]. – Київ: ІГН НАН України, 2012. – 135 с.
6. Половка С. Г. Сто морських геологів України [Текст] / Сергій Григорович Половка. – Київ – Умань: «Візаві», 2007. – 261 с.

REFERENCES

1. (2003), *Kyivivs'kyi litopys XXI stolittya. Vyznachni imena ta pidpryyemstva Ukrayiny. Rik 2003. Vseukrayins'kyi zbirnyk. – Yydannya tretye.* [Kyiv Chronicle of the XXI Century. Famous names and enterprises of Ukraine. Year 2003. All-Ukrainian collection. – Third edition], – Kyiv: Vydavnychyu tsentr «METR», 624 p.
2. (2003), *Natsional'na akademiya nauk Ukrayiny: personal'nyy sklad. 1918–2003 rr.* [National Academy of Sciences of Ukraine: personal composition. 1918 – 2003], Kyiv: NAN Ukraine, pp. 148.
3. (2002), *Oleksiy Yuriyovych Mytropol's'kyi (do 60 richchya vid dnya narodzhennya)* [Oleksiy Yurievich Mitropolsky. Bibliography], *Geological Journal*, № 2, pp. 150–151.
4. Dovbysh, S. N., Polovka S. G. (2002), *Oleksiy Yuriyovych Mytropol's'kyi. Biobibliohrafiya.* [Oleksii Yurievich Mitropolsky. Bibliography], Kyiv: tov. «Znannya» Ukrayiny, 83 p.
5. Dovbysh, S. N., Polovka S. G. (2012), *Oleksiy Yuriyovych Mytropol's'kyi. Biobibliohrafiya* [Oleksii Yurievich Mitropolsky. Bibliography], Kyiv: IGN NAN Ukraine, 135 s.
6. Polovka, S. (2007), *Sto mors'kykh heolohiv Ukrayiny* [One hundred marine geologists of Ukraine], Kyiv – Uman': «Vizavi», 261 p.

Надійшла 02.10. 2017

С. Г. Половка¹, доктор геологических наук, профессор

С. Н. Довбыш², младший научный сотрудник

¹Уманский государственный университет им. Павла Тычины,
кафедра географии и методики ее обучения,
ул. Садовая 2, г. Умань, Черкасская обл. 20300, Украина,
sergi_polovka@ukr.net;

²Институт геологических наук НАН Украины, г. Киев,
отдел современного морского седиментогенеза,
ул. О. Гончара 55-б г. Киев, 01054, Украина,
dovbysh@ukr.net

ПУТЬ В МОРЕ И НА СУШЕ

(к 75-ти летию со дня рождения А. Ю. Митропольского)

Резюме

В статье дан исторический срез научных работ в области геологии океанов и морей, педагогической и общественной деятельности доктора геолого-минералогических наук, член-корреспондента НАН Украины, профессора Алексея Юрьевича Митропольского.

Ключевые слова: морская геология, геология океанов и морей, Митропольский А. Ю., Мировой океан, Черное море

S. G Polovka¹

S. N. Dovbysh²

¹Uman State University Named after Pavel Tychyny,
Department of Geography and Methods of Teaching,
ul. Sadova 2, Uman, Cherkas'ka obl. 20300, Ukraine,
sergi_polovka@ukr.net;

²Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine,
Department of Modern Marine Sedimentogenesis,
ul. O. Gonchara 55-b, Kiev, 01054, Ukraine,
dovbysh@ukr.net

THE WAY IN THE SEA AND ON THE SUSH

(up to the 75-th anniversary of the birth of A. Yu. Mitropolsky)

Abstract

Problem Statement and Purpose. Oleksiy Yurievich Mitropolsky is a researcher in Ukraine and abroad who has earned the glory of his scientific achievements in the field of geology of the oceans and seas, in particular in several of its areas, which he is the founder and co-founder.

In scientific works, we set the task of Alexei Yuriyovych's historical biobological life axes to trace his contribution to the formation and development of the geology of the oceans and seas in the Ukrainian SSR (Ukraine).

Data & Methods. The material for this publication was collected in the scientific library of IGN NAS of Ukraine and others, which became the main source of information. Various publications about the scientist in the time of Ukraine (2002-2007) were also used.

During the writing of the article were used problem-chronological and comparative-historical methods of research, which allowed to consider in a chronological sequence the scientific and creative way O. Y. Mitropolsky.

Results. An overview of the versatile creativity of the scientist suggests that Oleksiy Yuryevich Mitropolsky duly represents the geological science of our state in the world arena. His scientific, pedagogical and organizational activities give reason to believe that he occupies a prominent position among leading specialists in the field of marine geological research in Ukraine and abroad.

We would like from the geological community of Ukraine to congratulate Oleksiy Yuriyovych on his anniversary and wish a keen health, further creative success in his work and realization of scientific ideas.

Keywords: marine geology, geology of the oceans and seas, Mitropolsky A. Yu., oceans, Black Sea.